

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

28 ianuarie 2014

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componență:

președinte – Constantin Gurschi,

judecători – Andrei Harghel, Elena Covalenco, Ion Arhiliuc și Iurie Diaconu,

a judecat în ședință publică recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, D. Tăut, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 iunie 2013 în privința lui

Barac Mihail Ștefan, născut la 23 noiembrie 1959, originar și domiciliat în or. Strășeni, str. V. Alexandri 72.

Termenul examinării cauzei:

Instanța de fond de la 28.03.2012 până la 26.02.2013;

Instanța de apel de la 17.04.2013 până la 12.06.2013;

Instanța de recurs de la 08.10.2013 până la 28.01.2014.

Procedura de citare a fost legal executată.

S-au prezentat:

procurorul – Dumitru Graur, care a solicitat admiterea recursului declarat de procuror;*avocatul* – Iurie Mărgineanu și achitatul Barac Mihail, care au pledat pentru respingerea recursului procurorului.

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție asupra recursului în cauză în baza actelor din dosar,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Strășeni din 26 februarie 2013 inculpatul Barac Mihail Ștefan de sub învinuirea prevăzută de art. 361 alin. (1) CP a fost achitat din motivul lipsei în acțiunile lui a elementelor constitutive ale infracțiunii.

2. De către organele de urmărire penală a fost învinuit Barac Mihail Ștefan precum, că avînd intenția deținerii și folosirii documentelor oficiale false, știind cu certitudine că nu a deținut niciodată un lot de teren cu suprafața de 0,158 ha în regiunea „Roșcani” din orașul Strășeni, a deținut și folosit ilegal Titlul de autentificare a drepturilor deținătorilor de teren care i-a fost eliberat la 04 februarie 2009, pe terenul cu cod cadastral nr. 8001103.020, cu destinație grădini, cu suprafața de 0,158 ha, înregistrat ilegal de către specialistul pentru reglementarea regimului proprietății funciare din Primăria or. Strășeni, Mariana Sîrbu, în Registrul cadastral al deținătorilor de terenuri cu nr. 40 din 24.07.1997, în baza deciziei nr. 3.5 din 24.03.1993 a Consiliului orășenesc Strășeni, care de fapt nu exista. Astfel eliberarea Titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren nu a avut careva temei legal.

Ulterior, la 22 iulie 2010 Barac Mihai, urmărind scopul definitivării intenției sale de obținere ilegală a dreptului de proprietate asupra lotului de teren vizat s-a adresat cu o cerere la OCT Strășeni, care a înregistrat în aceeași zi dreptul de proprietate în Registrul bunurilor imobile.

În drept, acțiunile inculpatului, au fost încadrate de către organul de urmărire penală, în baza în baza art. 361 alin. (1) CP - *deținerea și folosirea documentelor oficiale false, care acordă drepturi.*

3. Procurorul a atacat cu apel sentința și, făcând trimitere la prevederile art. 405 alin. (2) CPP, indicând probe și mijloacele cu ajutorul cărora acestea pot fi administrate, a solicitat casarea hotărârii ca ilegală cu rejudecarea cauzei și adoptarea deciziei de condamnare, specificând, că instanța de fond unilateral a apreciat probele prezentate, stabilind eronat starea de drept și de fond.

Apelantul a invocat, că în dosar se conțin suficiente probe ce confirmă faptul, că Barac M. ca director executiv al SRL „Geoinfosistem” a întreprins acțiuni în vederea inițierii procedurii de înregistrare a Titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren cu cod cadastral nr. 8001103.020 fals, iar ulterior - acțiuni de înregistrare a acestuia la OCT Strășeni în vederea legiferării dreptului de proprietate asupra acestui teren.

În opinia apelantului instanța a denaturat declarațiile martorilor G. Baltaga, S. Radu, M. Sîrbu și O. Sîrcu, care prezintă suport probant pentru învinuire. Procurorul a mai făcut trimitere la un șir de documente ca probe (9), dar care au fost ignorate de instanța de fond.

Instanța a luat în calcul un set de chitanțe prezentate de apărare, precum că Barac M. a achitat impozitele pe teren, însă în aceste acte se conțin familii străine (Muntean) – probe irelevante pe dosar.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 iunie 2013 a fost respins ca nefondat apelul acuzatorului de stat, cu menținerea sentinței.

Instanța de apel a stabilit, că în baza probelor prezentate și cercetate în instanțe, nu se poate adopta hotărâre de condamnare. Concluziile instanței de apel se conțin în 2 propoziții, cităm: „*Instanța de apel nu a găsit ... temeiuri de casare a sentinței, deoarece acuzarea nu a prezentat probe ce ar fi dovedit faptul, că specialistul pentru reglementarea regimului proprietății funciare din Primăria or. Strășeni, Mariana Sîrbu, a înregistrat ilegal terenul în Registrul cadastral al deținătorilor de terenuri la nr. 40 din 24.07.1997, cum se indică în învinuire, or, înregistrarea ilegală prezumată ca fiind făcută de către Mariana Sîrbu, constituie o faptă infracțională și acest fapt urma a fi stabilit prin hotărâre judecătorească de condamnare definitivă, care la materialele dosarului lipsește și nici nu a prezentat probe ce ar dovedi legătura causală între acțiunile prezumate ca ilicite ale inculpatului Barac Mihail și cele ale lui Sîrbu Mariana sau alte terțe persoane.*

Se statuează și că, din probele prezentate de către acuzare, dreptul de proprietate asupra terenului Barac Mihail 1-a dobândit în baza Titlului de autentificare a drepturilor deținătorilor de teren care i-a fost eliberat la 04 februarie 2009 pe terenul cu cod cadastral nr. 8001103.020, cu destinație grădini, cu suprafața de 0,158 ha, ce presupune dreptul de posesie, folosință și de dispoziție asupra imobilului primit în proprietate, Titlu, care în prezent are putere juridică, nefiind de nimeni contestat în ordinea stabilită și anulat printr-un act juridic de organele abilitate cu acest drept.”

5. Procurorul a declarat recurs ordinar, făcând trimitere la prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) CPP, și solicită casarea deciziei instanței de apel cu remiterea cauzei la rejudecare pentru înlăturarea erorilor de fapt și de drept.

În opinia procurorului instanța de apel nu s-a expus asupra motivelor invocate în apel, iar hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția- temei de drept pentru recursul declarat.

6. Verificând materialele cauzei în raport cu argumentele recursului, Colegiul penal va casa decizia instanței de apel ca ilegală și neîntemeiată cu remiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță, reieșind din următoarele.

7. Potrivit explicațiilor date de către Plenul Curții Supreme de Justiție a RM la pct. 14 al Hotărârii nr.22 din 12.12.2005 „Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel”, modificată prin Hotărârea Plenului Curții Supreme nr.4 din 30.03.2009, în sensul cerințelor art.414 CPP, chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat ori trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sînt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvîrșit ori nu; dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări s-a comis; în ce constă participația, contribuția materială a fiecărui participant; dacă există circumstanțe atenuante și agravante; dacă probele corect au fost apreciate; dacă toate în ansamblu au fost apreciate de prima instanță prin prisma cumulului de probe anexate la dosar în conformitate cu art. 101 CPP.

Chestiunile de drept pe care le poate soluționa instanța de apel: dacă fapte întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just; dacă normele de drept procesuale, penale, administrative ori civile au fost corect aplicate. În cazul în care s-ar constata încălcări ale prevederilor legale referitor la ele, hotărîrea instanței de fond urmează a fi desființată cu rejudecarea cauzei.

În cauza dată, instanța de apel nu a îndeplinit aceste stricte prevederi ale legii, și a ignorat recomandările date de către Plenul Curții Supreme de Justiție pe problemele vizate, iar nepronunțarea instanței de apel asupra tuturor motivelor invocate în apel echivalează cu nerezolvarea fondului apelului, astfel decizia urmează a fi casată cu rejudecarea cauzei în apel cum cere art.435 CPP, întrucît asemenea eroare judiciară nu poate fi corectată în instanța de recurs.

Așadar, la adoptarea deciziei instanța de apel a încălcat prevederile legale vizate, nu a supus verificării probele prezentate în sprijinul acușării, făcînd trimitere în decizie unilateral numai la declarațiile inculpatului și argumentele invocate de către apărător în discursul său. Astfel, instanța de judecată a dat o apreciere incorectă probelor prezentate de acușare și nu a apreciat multilateral și obiectiv probele administrate, care în opinia procurorului, dovedesc cu certitudine vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii încriminate de organul de urmărire penală.

8. După cum este menționat în pct. 3 din prezenta decizie, procurorul în apel a invocat un șir de temeieri și circumstanțe concrete, care urmau a fi obiect de verificare în instanța de apel, însă această instanță absolut le-a ignorat, încălcînd prevederile art. 414 CPP.

Din decizia instanței de apel nu reiese faptul, că această instanță să fi discutat argumentele expuse de procuror în apel.

Instanța de apel a ignorat și prevederile art. 101 CPP conform cărora ea era obligată la rejudecare să aprecieze probele din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, iar toate în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor.

Potrivit prevederilor art. 394 CPP instanța de fond și de apel, adoptînd sentința de achitare, trebuia să indice motivele pentru care au fost respinse probele aduse în sprijinul acușării.

Astfel, judecînd apelul instanța de apel nu a corectat abaterile instanței de fond, dar și le-a repetat.

În decizia instanței de apel nu se conțin careva date, că ar fi discutat și argumentat poziția procurorului în sensul verificării probelor pe dosar aduse de el.

În contextul celor expuse recurentul în recurs atenționează asupra faptului, că vinovăția inculpatului se confirmă prin declarațiile martorilor Baltaga, S. Radu, M. Sîrbu, procesul-verbal de examinare a dosarului cadastral nr. 80011030.020 din 25.10.2011, prin care se confirma incontestabil faptul, că Barac M. a întreprins acțiuni în vederea inițierii procedurii de înregistrare a dreptului de proprietate asupra terenului cu cod cadastral 8001103.020, fapt confirmat prin prezența semnăturilor ultimului pe cererea din 13.06.2011, adresata OCT Strășeni, pe cererea de înregistrare primară a dreptului de proprietate din 22.07.2010, pe planul geometric elaborat la 04.2.2009, dosarul tehnic, nota explicativă, actul de stabilire a sectorului de teren din 07 iulie 2010 și nu în ultimul rând, prezența ordinelor de încasare în numerar a taxelor percepute de la Mihail Barac pentru inițierea procedurii de perfectare a Titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren și înregistrarea dreptului de proprietate, ceea ce probează vădit interesul și cunoștința de cauză pe care o avea M. Barac în raport cu scopul său de a obține cu orice preț respectivul Titlu și înregistrarea dreptului de proprietate pe lotul indicat în acesta.

Procurorul în recurs face trimitere și la alte probe, cum ar fi:

- prin procesul-verbal de examinare a registrului titularilor funciari al Primăriei or. Strășeni (în temeiul art. 82 Cod funciar (redacția veche) actualul art. 11 Cod funciar), unde la fila 10, cu numărul de ordine 40 este indicată persoana Sîrbu Natalia și nu M. Barac;

- procesul-verbal de examinare a Registrului cadastral al deținătorilor de teren din or. Strășeni, format din IV volume, unde în volumul nr. I, la fila 4, cu numărul de ordine 40, este indicată persoana Barac Vasile - tatăl lui Barac M., Terenul atribuit lui Barac M. cuprinde o suprafață de 0,06 ha, și nu 0,158 ha, cum este indicat în titlul fals al lui Barac M. și care constituie și obiectul infracțiunii în cauză;

- procesul-verbal de ridicare din 07.11.2011, prin care a fost ridicat de la inculpatul Barac Mihail în original Titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren, cod cadastral nr. 8001103.020, ceea ce probează faptul că ultimul a deținut și folosit documente avîndu-1 în posesie;

- comunicatul oficial nr. 892 din 08.08.2011 eliberat de Primăria or. Strășeni, semnat de primarul Casian Valentina, prin care se confirmă faptul, că cet. Barac Mihail nu i-a fost atribuit, și nu a deținut, nu a primit, nu a achitat impozitul pe teren conform art. 11 Cod funciar cu destinația grădini în regiunea „Roșcani” (bl. 103) și nu dispunea de careva acte la baza cărora au fost eliberate Titluri provizorii sau Titluri de autentificare a dreptului deținătorului de teren - probă incontestabilă în susținerea învinuirii înaintate lui M. Barac;

- comunicatul oficial nr. 5768 din 15.12.2011, eliberat de Arhiva Națională, care confirmă faptul, că nu dispune de deciziile cu nr. 3.3 din 17 martie 1993 și nr. 3.5 din 24.03.1993 a Primăriei or. Strășeni și din acest motiv este imposibilă eliberarea acestora;

- comunicatul oficial nr. 137 din 15.02.2012, eliberat de Serviciul Arhiva a Consiliului r. Strășeni, care de asemenea confirmă faptul, că conform inventarului fondului nr. 29, inventar I al Primăriei or. Strășeni, decizia nr. 3.3 din 17.03.1993 și decizia nr. 3.5 din 24.03.1993, nu figurează;

- nemijlocit materiale dosarul cadastral nr. 8001103.020 în original, care confirmă și reflectă evident acțiunile lui M. Barac întreprinse la concret în vederea comiterii infracțiunii imputate.

În materialele dosarului se mai conțin și alte probe.

În opinia procurorului, Titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren cu cod cadastral 8001103.020 în original, care confirmă faptul, că mențiunea din respectivul titlu de la nr. 2 „Prin decizia primăriei or. Strășeni nr. 3.5 din 24.03.1993 cât și cea de la nr. 4 „Trecut în Registrul cadastral al deținătorilor de terenuri la nr. 40 din 24 iulie 1997” este denaturată (falsă) și nu corespunde realității din următoarele considerente: decizia nr. 3.5 din 24.03.1993 nu exista, iar potrivit Registrului cadastral al deținătorilor de terenuri din Primăria or. Strășeni la nr. 40 cu data înregistrării 24.07.1997 la care se face referire în titlu, figurează o altă persoană și anume Barac Vasile, str. Marinescu 24, în temeiul deciziei nr. 10 din 01.01.1997, titlul provizoriu nr. 020381 cu suprafața terenului de 0,06 ha și semnătura acestuia, dar nu datele lui Mihail Barac.

Planul urbanistic a or. Strășeni elaborat în anul 2008 și aprobat oficial prin decizia Consiliul orașenesc Strășeni la 25.09.2009, confirmă, ca în zona situării terenului cu cod cadastral 80011030.020 este preconizată construcția unei stații de epurare a or. Strășeni, ceea ce dovedește faptul ca terenul din regiunea „Roșcani” or. Strășeni se afla în administrarea Primăriei or. Strășeni astfel nicidecum nu putea fi divizat și atribuit în proprietate altor persoane.

Acuzarea de stat, considera ca atât în faza urmăririi penale, cât și în cadrul cercetării judecătorești a fost demonstrată cu certitudine intenția directă a lui M. Barac în comiterea infracțiunii imputate lui.

În opinia recurentului, intenția directă a lui Mihail Barac, în cazul dat, s-a manifestat prin aceea, că el, nedeținând sub nici o formă și niciodată teren „sote” în regiunea „Roșcani” or. Strășeni, și, știind cu certitudine că în cadrul Primăriei or. Strășeni pe numele său nu existau careva înscrișuri sau careva acte, care ar atesta faptul că i-a fost repartizat în regiunea „Roșcani” teren (sote) sau să fi achitat careva plăți fiscale, în calitate sa de director al SRL „Geoinfosistem”, firmă abilitată cu drept de prestare a serviciilor de cercetare geodezică, prelucrarea datelor, activități legate de băncile de date, activități în domeniul arhitecturii și construcțiilor civile, activități imobiliare asupra bunurilor proprii, activități de proiectare, urbanism, inginerie și alte servicii tehnice, legate de construcțiile civile, etc., a inițiat procedura de perfectare pe numele său a Titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren cu cod cadastral 8001103.020 și a participat activ la оформarea actelor primare existente în dosarul cadastral, prin aplicarea de semnături de către el, (ca pretins beneficiar și director al SRL „Geoinfosistem”), achitarea de plăți (taxe) oficiale pentru perfectarea actelor primare, ulterior prezentarea Titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren la Primăria or. Strășeni pentru a fi semnat de persoanele abilitate. Această intenție directă, se probează evident prin conținutul Titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren cu cod cadastral 8001103.020, care cuprinde mențiuni și informații false și cu care Barac M. este și era în cunoștință de cauză, avându-l primit la mîna, iar mai apoi la indicația sa, a fost prezentat Titlul dat la OCT pentru înregistrarea dreptului de proprietate.

9. Prin cele expuse se cere concluzia, că de către instanța de apel în speță au fost ignorate argumentele procurorului expuse în apelul lui. Mai mult, ele nici n-au fost discutate.

10. În opinia Colegiului penal afirmația instanței de apel, precum că Barac M. ar fi fost pasibil să ducă răspunderea penală numai cu condiția dacă specialistul pentru reglementarea proprietății funciare din Primăria Strășeni, M. Sîrbu, care a înregistrat Titlu ilegal în Registrul cadastral al deținătorilor de terenuri, ar fi fost trasă la răspundere penală

pentru acțiuni ilegale, nu are nici o atribuție și nici relevanță la dosarul în cauză. Or, potrivit prevederilor art. 6 CP răspunderii penale este supusă persoana care a săvârșit o faptă prevăzută de legea penală, indiferent de faptul dacă este intentat dosar ori nu și în privința altei persoane.

Caracterul personal al răspunderii penale constituie principiu fundamental de aplicare a Codului penal.

11. Colegiul remarcă, că încălcările comise de către instanța de apel, prevăzute în art. 414-419, 394, 101 CPP, exprimate prin nepronunțarea asupra tuturor motivelor invocate în apel, încălcarea ordinii de administrare a probelor prevăzută în art. 101 CPP precum și modalității stabilite de întocmire a hotărîrii, prevăzută în art. 394 CPP, constituie temei pentru recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) CPP, ce conduce la desființarea hotărîrii atacate cu remiterea dosarului pentru rejudecare în aceeași instanță de apel, întrucît instanța de recurs nu este în drept de a corecta eroarea juridică menționată.

12. Rejudecînd apelul, instanța de apel va înlătura erorile expuse în prezenta decizie, va ține cont de toate motivele invocate în apel și recurs și, îndeplinind cu strictețe prevederile art. 414-419 CPP, va adopta soluție conform legislației în vigoare.

13. Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, D. Tăut, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 iunie 2013 în privința lui **Barac Mihail Ștefan**, cu remiterea cauzei la rejudecare de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 11 februarie 2014, ora 9³⁰

Președinte

Constantin Gurschi

Judecători

Andrei Harghel

Elena Covalenco

Ion Arhiliuc

Iurie Diaconu